

Силабус
Вибіркової дисципліни
(умовне позначення ОК в освітній програмі (ВД))

Психологія управління

Назва дисципліни:	Психологія управління
Рівень вищої освіти:	перший (освітньо-науковий)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Бондаренко Володимир Васильович, к.пед.н., професор кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки
Контактний телефон:	097 933-26-44
E-mail:	vv_bond57@email.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування психологічної управлінської культури керівника, що дозволяє ефективно здійснювати організаційно-управлінську діяльність у професійній сфері діяльності.

Предметом вивчення є знайомство здобувачів освіти з психологічними проблемами та явищами, які мають місце у сфері управління, розглянуто психологічні причини, що лежать в основі зниження ефективності діяльності керівника.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: знайомство здобувачів освіти з теоретичними основами психології управління, з особливостями та правилами психології індивідуального стилю управління та управління поведінкою підлеглих, елементами психології управлінського спілкування та впливу тощо.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:
дисципліни гуманітарного та психолого-педагогічного циклу

Компетентності, яких набуває здобувач:
Загальні компетентності:

Спеціальні (фахові) компетентності:

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Теоретичні основи психології управління	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Управління як соціальний феномен. Предмет науки управління та етапи її розвитку.	2	1
	СР. Тенденції розвитку управлінської думки.	7	7
2	ЛК 2. Психологія індивідуального стилю управління	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Керівництво й лідерство як соціальні феномени. Основні функції управлінської діяльності. Основні теорії лідерства.	2	-
	СР Психологія індивідуального стилю управління.	7	7
3	ЛК. Психологія управління поведінкою підлеглих	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Особистість підлеглого як об'єкт управління. Соціалізація особистості підлеглого як соціальний феномен. Характеристика процесу адаптації підлеглих до умов організації.	2	1
	СР. Теорії мотивації та їх характеристика. Типи мотивації.	7	7
4	ЛК Психологія управлінського спілкування в діяльності керівника	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Спілкування як соціальний феномен. Особливості управлінського спілкування. Проблеми взаємного сприйняття в управлінському спілкуванні	2	1
	СР. Ділова бесіда як форма управлінської праці. Особливості проблемних або дисциплінарних бесід.	7	7
5	ЛК Психологія управлінського впливу в діяльності керівника.	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Сутність управлінського впливу керівника. Характеристика основних способів управлінського впливу.	2	1
	СР Особливості аргументації в управлінській діяльності керівника. Методи корекції поведінки підлеглих у процесі управлінської діяльності	8	7
6	ЛК Маніпулювання як метод психологічного впливу в управлінській діяльності	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Маніпулятивні техніки в управлінській діяльності. Механізми нейтралізації маніпуляцій і проблема психологічної безпеки в практиці управління персоналом.	2	1
	СР Маніпулятивні «пастки».	8	7
7	ЛК. Психологія управління груповими явищами та процесами в діяльності керівника	2	1
	ПР (ЛР, СЗ) Соціальна організація як об'єкт управління. Механізми групової динаміки в організації.	2	1
	СР Феномени групової життєдіяльності. Розподіл ділових ролей в організації	7	8
8	ЛК Психологія управління конфліктною ситуацією	2	2
	ПР (ЛР, СЗ) Соціальна природа конфлікту. Причини виникнення конфліктних ситуацій в управлінській діяльності.	2	1
	СР Управління конфліктною ситуацією в умовах спільної діяльності.	7	8
Разом	ЛК	16	16
	ПР (ЛР, СЗ)	16	16
	СР	58	58

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

– за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних

робіт на плагіат»
(https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf),
«Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ
(https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

– у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
– списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Рекомендована література: *(література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)*

1. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування. Навч. посібн. для ВНЗ. Львів : Магнолія, 2019. 312 с.
2. Березовська Л.І. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник / Л.І.Березовська, О.С.Юрков. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с.
3. Бондаренко В.В. Психологія управління: підручник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2020. 424 с.
4. Ващенко Л.С. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону : монографія. К.: Тираж, 2015. 380 с.
5. Дербеньова Л. В. Етика та психологія ділових відносин : конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. 68 с.
6. Карнегі, Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей. Харків : Промінь, 2001. 560 с.
7. Кравченко В.О. Організація праці менеджера. Навчальний посібник / Кравченко В. О., Пучкова С. І., Тупак С. М. Одеса: ОКФА, 2011. 230 с.
8. Лунячек В.Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Х.: Магістр, 2015. 512 с.
9. Психологія освітнього менеджменту: навч.-метод. посібник / укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 296 с.
10. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 179 с.
11. Слободянюк А.В. Психологія управління та конфліктологія: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2010. 120 с.
12. Туріщева Л.В. Психологія управління: навч. посібник. Харків: Основа, 2005. 160 с.
13. Угрин О. Г. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 164 с.
14. Філософія освіти: навч. посіб. / Т.Андрущенко, В. Бех, Ю. Бех, М.Бойченко та ін. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. 329 с. 137.
15. Хавкіна Л.М. Іміджологія: навчально-методичний посібник для студентів. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2013. 64 с.
16. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 492 с

Додаткові джерела:

1. Проскуріна О.О., Ладига О.І., Ладига Л.І. Політична конфліктологія. Луганськ: ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2012. 351 с.
2. Токар П.В. Конфліктологія: курс лекцій. Ужгород, 2001. 184 с.
3. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів. навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 175 с.

Інформаційні ресурси:

1. Про вищу освіту : Закон України 1556-VII від 01.07.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Про освіту: Закон України 2145-VIII від 25.09.2017. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Про повну загальну середню освіту : Закон України 463-IX від 16.01.2020 URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

підпис

проф. БОНДАРЕНКО В.

ПІБ

Гарант освітньо-професійної програми

підпис

ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

проф. БОНДАРЕНКО В.

ПІБ